

بررسی تأثیر استفاده از کود زیستی نیتروکسین و سطوح مختلف کود دامی (گاوی) بر برخی صفات گندم نان (*Triticum aestivum*) رقم داریون در شهرستان شوش

فاطمه فاطمی نیک*

عضو هیأت علمی گروه کشاورزی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

*:Email: ffateminick@pnu.ac.ir

چکیده

بیان مسئله:

گندم نان (*Triticum aestivum*) یکی از مهم‌ترین گیاهان زراعی در جهان است که در دامنه گسترده‌ای از ۶۰ درجه شمالی تا ۴۸ درجه جنوبی کشت می‌شود. با توجه به اهمیت این محصول در تأمین امنیت غذایی، استفاده از کودهای زیستی مانند نیتروکسین و کودهای دامی به‌عنوان جایگزین یا مکمل کودهای شیمیایی، می‌تواند نقش مهمی در بهبود عملکرد و کاهش اثرات منفی زیست‌محیطی داشته باشد. این پژوهش به بررسی اثرات کود نیتروکسین و سطوح مختلف کود دامی بر برخی خصوصیات گندم نان رقم داریون پرداخته است.

هدف پژوهش:

هدف این پژوهش، بررسی تأثیر کود نیتروکسین و سطوح مختلف کود دامی بر خصوصیات زراعی و عملکرد گندم نان رقم داریون در شرایط اقلیمی شهرستان شوش بود.

روش و چگونگی انجام پژوهش:

این پژوهش در سال ۱۴۰۱ به صورت آزمایش فاکتوریل در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار اجرا شد. تیمارهای مورد بررسی شامل دو سطح کود نیتروکسین (تلقیح و عدم تلقیح) و چهار سطح کود دامی (شاهد (صفر)، ۱۰ تن در هکتار، ۲۰ تن در هکتار و ۳۰ تن در هکتار) بودند. صفات اندازه‌گیری شده شامل ارتفاع بوته، تعداد سنبله در بوته، تعداد سنبلچه در سنبله، عملکرد دانه، طول سنبله و وزن هزار دانه بودند. داده‌ها با استفاده از تجزیه واریانس و آزمون‌های آماری مناسب تحلیل شدند.

یافته‌ها:

- اثرات ساده کود نیتروکسین بر صفات اندازه‌گیری شده معنی‌دار نبود.
- استفاده از سطوح مختلف کود دامی بر عملکرد دانه تأثیر معنی‌داری داشت. بیشترین عملکرد دانه در تیمار تلقیح با نیتروکسین و استفاده از ۳۰ تن کود دامی در هکتار به دست آمد.
- صفات طول سنبله، ارتفاع بوته، تعداد سنبله در بوته و وزن هزار دانه در سطح احتمال یک درصد معنی‌دار بودند.
- بهترین نتایج در تیمار تلقیح با نیتروکسین و استفاده از ۳۰ تن کود دامی در هکتار مشاهده شد، اما با توجه به ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، استفاده از ۲۰ تن کود دامی در هکتار به همراه نیتروکسین توصیه می‌شود.

نتیجه‌گیری:

نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده از کود نیتروکسین و کود دامی می‌تواند به بهبود عملکرد و خصوصیات زراعی گندم نان رقم داریون کمک کند. با این حال، به دلیل عدم تفاوت معنی‌دار بین تیمارهای ۲۰ و ۳۰ تن کود دامی در هکتار، استفاده از ۲۰ تن کود دامی به همراه نیتروکسین به عنوان گزینه بهینه از نظر اقتصادی و زیست‌محیطی پیشنهاد می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

گندم نان، داریون، عملکرد دانه، تعداد سنبله، نیتروکسین، کود دامی.

نورمحمدی، ق.، سیادت، ع.، و کاشانی، ع. (۱۳۸۱). زراعت غلات. انتشارات و چاپ دانشگاه شهید چمران. اهواز
کافی، م.، جعفرنژاد، ا. و جامی‌الاحمدی، م. ۱۳۸۴. گندم، اکولوژی، فیزیولوژی و برآورد عملکرد (ترجمه)، چاپ اول، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد. ۴۸۰ صفحه.
Eslami A, Sadrabadi Haghighi R, Zafarian M, 2014. Responses of seed yield, yield components and some morpho- physiological traits of wheat cultivars (*Triticum aestivum*) to the application methods of Fulzyme biofertilizer. Journal of Crop Ecophysiology, 8(3): 243-256.

FAO. 2012. Faostat.fao, Rome. www.faostat.fao.org.

Flood, R. G., and G. M. Halloran. 2006. Genetic and physiology of vernalization response in wheat. *Adv. Agron.* 39:87-124.

Mahantaa D, Rai RK, Mishraa SD, Raja A, Purakayastha TJ, Varghese E, 2014. Influence of phosphorus and biofertilizers on soybean and wheat root growth and properties. *Field Crops Research*, 166: 1-9.